

[Taanquist]

Dette lovforslag er i hvert fald bedre end det forslag, der blev fremsat i sidste samling. Den værste anstødssten er nu fjernet. Den kommer igen, har jeg forstået, men det tager vi så fat på til den tid. Den skal møde vores energiske modstand.

Det, der så er tilbage, er en række ændringer, som vi stort set kan tilslutte os. Det gælder især forslaget om, at de hørehæmmede kan bevare deres invaliditetsydelse, når de går på efterløn, og det gælder også de lempelser, der er i efterlønsordningerne.

Lovforslaget har et punkt 7, som jeg ikke helt kan gennemskue. Det tager vi fat på under udvalgsbehandlingen.

Endelig er vi fortsat modstandere af, at man skal gribe ind i a-kassernes vedtægter, så de kommer i uoverensstemmelse med overenskomsterne på de samme områder.

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg kan på den konservative folketingsgruppes vegne tilslutte mig lovforslaget og i øvrigt sige, at vi håber på en hurtig og velvillig udvalgsbehandling. Det drejer sig om tre små ændringer, som tidligere har været behandlet her, og vi håber på, at det hurtigt vil kunne falde på plads.

Lilli Gyldenkilde (SF):

SF er som bekendt principielt mere tilhænger af efterlønsloven, end vi er af delpensionsloven, og det synes jeg skal siges i denne forbindelse. Vi ville gerne se nogle ændringer i efterlønsloven, således at der kunne tillades mere end de 200 timer årligt, som efterlønsmodtagerne kan arbejde. Det ville efter vores bedste mening medføre, at man overflødiggjorde delpensionsloven.

SF mener, at det er urimeligt at lovgive på dette overenskomstområde, når det gælder pålæg om deltid. Virkeligheden er jo, at på en lang række virksomheder findes deltidsarbejdsmuligheden ikke, så det har ikke noget at gøre med, at deltiden ikke står i overenskomsten, skal jeg hilse arbejdsministeren og sige.

Hvis man ville lytte til lidt fornuft, kiggede man lidt grundigere på efterlønsloven i stedet for at prøve at tvinge fagforeningerne til noget deltid, som virksomhederne ikke vil være med til at lave.

Jeg skal lige gøre opmærksom på en enkelt sag, som illustrerer, hvor tåbeligt det er med de regler, vi har fået lavet på disse områder. Jeg kender en dame hjemme ved Horsens, som har været ansat i 20 år på Kirks Telefonfabrikker. Hun har samtidig haft et lille husmandssted, som hun har arvet efter sine forældre. På grund af, at hun har det bette husmandssted, kan hun ikke gå ind i efterlønsordningen, fordi grundværdien af det bette husmandssted altså bliver indregnet.

Det vil sige, at hun opfylder alle kriterier: Hun har været på arbejdsmarkedet i mange år – over 20 – og man skal som bekendt kun være der i 10 år for at kunne få efterløn. Hun har betalt trofast til sin a-kasse gennem al den tid, hun har arbejdet. Hun kan ikke få glæde af den efterlønslov. Kan hun så få glæde af delpensionen? Nej, det kan hun ikke. Det har hun undersøgt. For virksomheden har ikke deltidsarbejde og vil heller ikke have det.

Uanset hvor meget man tvinger igennem, at i den overenskomst skal der være mulighed for at få deltidsarbejde, således at man kan få en delpension, så skal jeg hilse og sige, at uden for huset her, ude i virkeligheden, findes der altså grupper, som alligevel ikke kan bruge nogen af de her love, fordi vi indretter det tåbeligt.

Det er mit højeste ønske, at vi kan sætte os ned og få en fornuftig samtale om det her i Arbejdsmarkedsudvalget, for det er uretfærdigt, at tingene bliver sådan, at vi bare griber ind herindefra uden at tage hensyn til virkeligheden. Virkeligheden er, at den virksomhed ikke har deltidsarbejde; altså kan hun ikke gå på delpension og heller ikke på efterløn.

Summa summarum er, at uanset hvor meget man tvinger fagforeningerne, hjælper det her altså ingenting.

Lad os nu prøve at kigge på det her og se på, om vi ikke kan få noget fornuftigt ud af denne lovgivning.

Traberg Smidt (V):

Der er tale om en genfremsættelse med nogle få nye ting. Jeg har specielt bemærket en af tingene, som betyder en administrativ lettelse og en forenkling, nemlig at man kan gå over fra at indhente en masse arbejdsgiverdokumentation til en gennemsnitsberegning. Det er et af de ganske vist små, men dog gode fremskridt, som vi lejlighedsvis ser på arbejdsmarkedslovgivningens område.

[Traberg Smidt]

Ellers vil jeg tilsige Venstres støtte til en grundig udvalgsbehandling, og jeg har også lyttet til, hvad fru Lilli Gyldenkilde siger.

Glistrup (FP):

Også dette lovforslag er af de hundreder af eksempler på, at det, som den nuværende arbejdsminister gør, bare er, at han tankeløst med hovedet under armen trasker videre i sin forgængers forgængers fodspor. Han kører altså bare derudad på værste socialdemokratiske facon.

Så kan arbejdsministeren nok så mange gange fra denne talerstol stå og afsværge sig, at han skulle være socialdemokrat. Man må sige til ham, som man sagde til hans forgænger på dette sted, hr. Torben Oxe: Hans gerninger dømmer ham. Og så kan man ikke lægge vægt på, hvad han eventuelt selv står og forsøger at sige med smukke ord.

Kendsgerningerne viser, at det her er præcis det, hr. Svend Auken indførte i sin ministertid, nemlig at man samler sammen, hvad der kommer af hovsaforslag til arbejdsministeren i løbet af et år, og så laver man et gevaldigt bunkebryllup, hvor man putter en bunke forslag, der intet har med hinanden at gøre, ind til at forkvakle arbejdsløshedslovgivningen yderligere. Den er såmænd umulig nok både i sin struktur og i alle de detailomformninger, der har været ned gennem årene, og som bestandig skifter.

Den tradition, som hr. Svend Auken indførte, fortsætter den nuværende arbejdsminister bare i, og så må man altså til at rede trådene ud. Det er f.eks. sådan noget som, at man også i år fortsætter med at sige, at de handicappede efterlønsmodtagere skal mishandles, medmindre de lige præcis er hørehæmmede, for dér har arbejdsministeren eventuelt hørt om en eller anden, der har en tantes onkel, som er hørehæmmede, og så skal det være de hørehæmmede, som pludselig skal have en særregel; andre med andre handicap skal behandles anderledes.

Det er i og for sig så karakteristisk for hele dette lovforslag, at det sådan er enkelthistorier, der byttes sammen i ét roderi.

Fremskridtspartiet vil selvfølgelig som sædvanlig, som vi gjorde i hr. Svend Aukens tid, og som vi nu gør i hr. Svend Aukens efterfølgers tid, sørge for at rede trådene ud og komme med et betækningsbidrag, som ganske præcist siger: Vi indstiller lovforslaget til vedtagelse med

de af os stillede ændringsforslag; og ministeren ved jo så udmærket fra sidste gang, at det er 14-15 ændringsforslag.

Bliver de 14-15 ændringsforslag vedtaget, ja, så er der måske dem, der vil sige, at det ikke er ministerens forslag mere, identiteten er gået fløjten. Hvis der overhovedet bliver nogen identitet og rygrad i det lovforslag, vi nu behandler, vil Fremskridtspartiet stemme ja, men hvis man i det store og hele bliver i det mis-kmask, som ministerens forslag her er udtryk for, stemmer Fremskridtspartiet nej. Sådan gjorde vi sidste år, og sådan gør vi i år. Vores betækningsbidrag har jo været ministeren bekendt i hvert fald i de sidste 10½ måned, så vores holdning til hans forskellige sammenkogte rets ingredienser kan ikke være overraskende for ham. Han kan bare gå hjem og læse på, hvad vi sendte ham allerede i begyndelsen af december måned sidste år.

Jørgen Estrup (RV):

Det Radikale Venstre har hele tiden været en varm tilhænger af princippet om delpension, og derfor kan jeg naturligvis, som tilfældet var i efteråret 1987, også denne gang give tilslutning til, at vi nu går videre med dette lovforslag.

Jeg er enig med fru Lilli Gyldenkilde, som påpegede, at der på nogle punkter var behov for at snakke videre om nogle af de konstruktioner, som vi har fået lavet på arbejdsmarkedet, med efterløn, delpension osv. Det har vi jo efterlyst tidligere. Jeg synes ikke, man skal lade nogen mulighed gå fra sig, men det havde jo været smartere, hvis vi havde gjort det lidt tidligere.

Dernæst vil jeg sige, at der er et par nyttige tilføjelser i dette lovforslag, både hvad angår de hørehæmmede, og hvad angår den ændring, der er med hensyn til at gå over til en gennemsnitsbetragtning, hvad angår fuldtidsforsikring. Det synes jeg er skridt i den rigtige retning, og derfor kan jeg selvfølgelig kun give radikal tilslutning med glæde.

Bollmann (CD):

Sidste gang vi havde lovforslaget til behandling, kunne vi tilslutte os, og da det er stort set uændret med nogle forbedringer, kan vi selvfølgelig også tilslutte os denne gang.

Jeg vil i modsætning til hr. Taanquist sige, at vi ser frem til, at problemerne med fiskeskipping

[Bollmann]

perne bliver løst i anden sammenhæng. Det er ikke et krav fra os, at det absolut bliver nu. Vi er glade for, at ministeren har lovet, at det problem løses senere.

Kofod-Svendsen (KRF):

Også Kristeligt Folkeparti kan tilsige sin støtte til dette lovforslag, på samme måde som vi gjorde det, da det blev fremsat i forrige omgang. De ændringer, der er kommet, mener vi ikke gør forslaget ringere. Vi er ligesom hr. Bollmann af den opfattelse, at vi nok på det rigtige tidspunkt skal få løst spørgsmålet i relation til fiskeskipperne.

Så vil jeg da lige sige, at vi fra Kristeligt Folkepartis side er meget optaget af både delpensionsspørgsmålet og af spørgsmålet om deltidsarbejde. Vi må da kunne arbejde frem mod en mere fleksibel ordning, sådan at man, hvis man har deltidsarbejde i 20 timer eller 25 timer eller 30 timer, så også kunne få en forsikring i relation til den ansættelse, man har. Ikke sådan, at det lige blev pr. time/pr. time, men en form for blokdeling. Det vil vi være interesserede i og argumentere for og arbejde for.

Sluttelig vil jeg sige, at jeg også lyttede til det, som fru Lilli Gyldenkilde sagde, og det synes jeg vi skal gå videre med under udvalgsarbejdet.

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Jamen det tyder jo på, at vi får en meget fredelig dag i denne arbejdsmarkedspolitiske debat. Dette er jo ikke det største af forslagene, og der er ikke så mange ting, jeg har lyst til at kommentere nu, for det er tydeligt, at det er noget, der skal behandles grundigt i udvalgsarbejdet.

Jeg synes dog, at det virker, som om Socialdemokratiet og SF ikke helt har læst, hvad der står i forslaget, for der er intet som helst, der drejer sig om at gribe ind i eksisterende overenskomster. Tværtimod er der den højeste grad af respekt for overenskomster. Det, vi jo gør i nr. 5 med det nye stk. 2, er, at vi siger:

»Et medlem af en kasse for lønmodtagere, der overgår til delpension, har ret til at blive optaget som deltidsforsikret, uanset om det er fastsat i kassens vedtægt.«

Det drejer sig altså om vedtægterne i kassen, det drejer sig ikke om overenskomst, og det bliver understreget i det sidste punktum, hvor der står:

»Hvis der ifølge kassens vedtægt ikke optages deltidsforsikrede inden for medlemmets faglige område, er retten til deltidsforsikring dog betinget af, at medlemmet erklærer sig villigt til i tilfælde af ledighed at tage arbejde uden for kassens faglige område.«

Vi siger altså netop, at vi ikke kommer og gennemtvinger deltidsoverenskomster inden for områder, hvor de ikke findes. Og de mennesker, som tager imod tilbud om deltidsforsikring, skal så vide, at de i givet fald skal skaffe sig arbejde uden for kassens område.

Jeg kan godt forstå, at fru Lilli Gyldenkilde i den praktiske verden var en lille smule forarget over, at virksomheden sagde nej, men det her lovforslag udspringer af, at jeg fra den praktiske verden har et antal eksempler på lønmodtagere, som er mødt i min torsdagsmodtagelse, hvor virksomheden sagde ja, men hvor overenskomsten og a-kassevedtægterne forbød dem det.

Det, dette lovforslag drejer sig om, er at give medlemmerne mulighed for at få delpension, hvis de ønsker det. Og jeg bidrager gerne til en kampagne over for virksomheder, som måtte sige nej, i retning af at få virksomhederne til at sige ja. Men så synes jeg også, at fru Lilli Gyldenkilde og SF skulle sørge for, at den positive holdning, som vi gerne vil have at virksomhederne skal indtage, den vil a-kasserne også indtage. Så jeg tror, at vi her har et mødepunkt. Jeg synes i hvert fald, det er et forsøg værd for så vidt angår den del af lovforslaget, og så er vi jo ved at være hjemme.

Så skal jeg lige sige til hr. Kofod-Svendsen for så vidt angår en eventuel blokdeling af deltidsforsikringsordningen, at det er da en tanke, som jeg godt vil overveje, og jeg vil foreslå, at hr. Kofod-Svendsen i et af spørgsmålene i udvalget skitserer, hvordan man i givet fald kunne strukturere en sådan ordning. Så vil jeg meget gerne se positivt på, om det er noget, vi kan efterkomme.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg håber naturligvis ikke, at det, at jeg nu går op, får til følge, at den positive stemning omkring det her bliver ødelagt, for det er ikke min mening med det. Kan vi få klaret nogle af de problemer, som bl.a. jeg har peget på, så lad os tale sammen, for jeg synes, der er uretfærdig-

[Lilli Gyldenkilde]

heder nok til i denne verden, og her er altså et par stykker, som vi ikke behøver at have.

Jeg må lige gøre ministeren opmærksom på, at han jo ikke ligefrem lægger stor vægt på, at den gode vilje og den gode stemning skal bevares, når han siger, at vi ikke har læst forslaget. Jo, selvfølgelig har vi da læst forslaget, og man læser jo altid bemærkningerne grundigt. I bemærkningerne til nr. 5 står der, og jeg citerer fra lovforslaget:

»Forslaget medfører, at et medlem, der ønsker at gå på delpension og derfor skal overgå til deltidforsikring, kan bevare sit medlemskab af arbejdsløshedskassen, selv om kassens vedtægt ikke giver mulighed for deltidforsikring.

Ændringen får umiddelbar virkning for arbejdsløshedskasserne, således at de pågældende medlemmer fra lovens ikrafttræden skal kunne overgå til deltidforsikring, uanset om kassens vedtægt giver mulighed herfor.«

Jamen det er da klar tale. Det er jo klart, hvad det er, man vil, så kom nu ikke og sig, vi ikke har læst forslaget.

Men lad os nu snakke videre om det i udvalget, for kan vi finde nogle løsningsmodeller, som er fornuftige for de mennesker, som skal leve under denne lov, så lad os gøre det. Jeg er i hvert fald villig til at se på det, fordi jeg synes, der findes forskellige uretfærdigheder her, og der er jo ingen mening i at have en lov, som ingen mennesker kan bruge.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg må beundre den minister, der kan stå og sige med overbevisning i stemmen, at det her, det berører ikke overenskomsterne. Nej, det gør det ikke, det er rigtigt. Men hvorfor er det så egentlig ét stort flop, det, ministeren kommer og foreslår? Fordi de kasser, der ikke har deltidforsikring, ikke har deltidsoverenskomster, og derfor vil den situation aldrig opstå, som man drømmer om for at redde den eklatante fiasko, delpensionen er for regeringen.

Det er da rigtigt, at man formentlig kan blive medlem af en kasse som deltidforsikret, men man kan ikke overgå til delpension og have deltidarbejde inden for kassens område. Det vil kort sagt sige, at samtlige skal over i Husligt Arbejderforbund, Kvindeligt Arbejderforbund og til dels i HK. Det er de muligheder, man har.

Hvis ikke ministeren selv kan se, hvor flippet dette forslag er, så er der noget galt. Men jeg håber da, at ministeren bliver ved med at hygge sig og tror på, at det her redder den eklatante fiasko, delpensionen er. Det gør det ikke, hr. minister!

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Jeg kan høre, at hr. Kaj Poulsen er i gang med at varme op til næste punkt på dagsordenen, så det vil jeg springe over og bare sige til fru Lilli Gyldenkilde: Jeg synes, det var et konstruktivt bidrag til processen.

Og hvis jeg udtrykte mig, som om jeg mente, at medlemmerne og ordførerne ikke læste forslaget, så har jeg udtrykt mig dårligt; det er jeg fuldt ud klar over at man gør. Det, jeg mente, var, at der var formuleringer i ordførerindlæggen, der fik mig til at fornemme, at selv om man havde læst dem, så har man forstået dem anderledes, end de var tænkt. Det kan være læserens skyld, men det kan også være skribentens skyld.

Lad os få det afklaret under udvalgsarbejdet, og lad os se, om vi kan finde en løsning, der giver medlemmerne større muligheder. Det er i og for sig det, det drejer sig om for mig: at give medlemmerne større muligheder.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 57:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Ændring af regler om dagpenge for 2. ledighedsdag, dagpenge til nyuddannede, ventetid, supplerende dagpenge og optagelsesgebyr).

Af arbejdsministeren (Henning Dyremose).

(Fremsat 13/10 88).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Kaj Poulsen (S):

Ministeren har fuldstændig ret, at nu er fredeligheden overstået.

Når ministeren ønsker at ændre på arbejdsløshedsdagpengeområdet og på den baggrund siger, at det er af økonomiske grunde osv., så tror vi ikke på, at regeringen har et reelt ønske om at gennemføre disse ting. Så havde ministeren lagt op til forhandlinger på det her område på en helt anderledes måde, således at der måske kunne have været gennemført nogle besparelser på området. Men ministeren er udmærket klar over det.

Lad os tage det adfærdsregulerende. Ministeren foreslår, at der skal indføres en 2. karensgang for arbejdstagerne, således at de ledige kommer til at betale for 2. ledighedsdag. Det skal være en adfærdsregulerende foranstaltning, som skal supplere den adfærdsregulerende foranstaltning, den borgerlige regering indførte i 1982, nemlig at folk på supplerende dagpenge skulle have dimittendsatsen for resten af den uge, hvor de blev ledige.

Hvad adfærdsregulerende har der været i det? Der har naturligvis ikke været noget, fordi det ikke er lønmodtagerne selv, der bestemmer, hvornår de vil afskediges. Det er ikke lønmodtagerne, der kan forlade deres arbejdsplads, når det passer dem. Sådan er den lov, ministeren administrerer, ikke.

Derfor er det her kun et besparelsesforslag, hvor man forsøger at dække sig ind under, at det skulle være adfærdsregulerende. Der er intet adfærdsregulerende i det. Det vil betyde, at ledige på en række områder nu ikke alene rammes af, at det er dimittendsatsen, der udbetales, men oven i de godt 500 kr., som man kan miste om ugen ved dimittendsatsen, nu skal miste 389 kr. om ugen. Jeg synes, det er for groft, hr. minister!

Det afgørende i det her lovforslag er præcis det modsatte af det, der lå i det forslag, vi behandlede før, nemlig L 55, hvor man forsøgte at undgå at gøre folk til sociale klienter ved at prøve at give dem muligheder i arbejdsmarkedssystemet. Det, der ligger i dette lovforslag, er for alt i verden at gøre folk til sociale klienter.

Blandt ministerens øvrige forslag er at indføre et arbejdskrav på 26 uger for nyuddannede. Jeg vil godt bede ministeren overveje, om ministeren har gennemtænkt det her i forhold til den aftale, der er indgået omkring L 55, hvor det jo er en forudsætning, at nyuddannede, når de har taget 18 måneders arbejde – eller 18 måneders uddannelse – kan overgå direkte til dimittendsatsen. Jeg vil godt bede ministeren om at overveje det nøje. Vi føler, at det ligger betænkelig tæt på de aftaler, der er indgået.

Det samme gælder gebyret for optagelsen i en a-kasse. Det må vel være kontingent, vi her taler om, hr. minister. Jeg vil godt bede ministeren overveje, hvad det er, ministeren er i gang med her. Vi synes ikke om, at vi skal til at behandle de sager på den måde.

Vi har så et forslag, som er ungdomsfjendsk, som vil jage samtlige unge, hvad enten det er faguddannede eller ikkefaguddannede over på bistandskontorerne – samtlige! Med det, der indføres for unge mennesker, der skulle have mulighed for at gå i gang med en uddannelse, ligger der nu selvfølgelig en overvejelse for de unge, om de har økonomiske muligheder for at overleve efter deres uddannelse, og om de i det hele taget skal gå i gang med den. Jeg synes, ministeren skulle overveje, om ikke de danske unge skulle have en bedre chance end det, der er lagt op til ved ministeren her.

Vedrørende bortfald af retten til supplerende dagpenge for deltidsforsikrede vil jeg sige til ministeren, at det, ministeren har foreslået her, efter Socialdemokratiets opfattelse er ualmindelig kluntet. Ministeren ved, at det vil ødelægge stort set hele kvindearbejdsmarkedet. For hvad er realiteterne? Realiteterne er, at de offentlige arbejdsgivere har splittet arbejdsmarkedet op, således at det er næsten umuligt for kvinder, der har behov for 8 timers arbejde, at få det. De skal i hvert fald stykke deres arbejdsdag sammen, således at de har to eller tre arbejdspladser, og det bliver umuligt med det her forslag. Kvinderne bliver ligesom de unge bistandsklienter. Vi synes, ministeren skulle have overvejet de her forslag. Vi synes, ministeren skulle have kigget på nogle af Bonnerup Nielsen-Udvalgets løsninger i stedet for at komme med løsninger af den her karakter, som vi er overbevist om kun vil skabe ballade. De reaktioner, der har været fra en samlet fagbevægelse i dag i bladene, viser også det. Vi synes, det er